

Sygn. akt II Ca 1319/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Tomasz Szaj
Sędziowie:	SSO Marzenna Ernest (spr.) SSO Agnieszka Tarasiuk-Tkaczuk
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 sierpnia 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **A. W.**

przeciwko **A. P.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego w Myśliborzu

z dnia 5 sierpnia 2013 r., sygn. akt VI C 586/13

1. **prostuje nazwisko powódki w wyroku Sądu Rejonowego z (...) na (...);**
2. **oddala apelację.**

Sygn. akt II Ca 1319/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 05 sierpnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Myśliborzu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w Choszcznie zasądził od pozwanej A. P. na rzecz powódki A. K. (1) kwotę 4 752,27 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 12 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty (pkt I); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt II); zasądził od pozwanej A. P. na rzecz powódki A. K. (1) kwotę 857 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt III).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

Postanowieniem z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie I Ns 283/09 Sąd Rejonowy w Choszcznie dokonał dział spadku po A. K. (2), w ten sposób, że nieruchomością zabudowaną położoną w C. przy ulicy (...) wraz z udziałem w wysokości (...) w działce nr (...) o powierzchni 0,0245 ha, dla której Sąd Rejonowy w Choszcznie Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadzi

księgę wieczystą za nr (...) o wartości 185.000,00 zł przyznał na wyłączną własność A. P. z obowiązkiem spłaty na rzecz A. K. (1) w wysokości 95 992,15 zł. Jednocześnie nakazał A. K. (1) wydanie A. P. przedmiotowej nieruchomości w terminie dwóch miesięcy od daty uiszczenia ww. kwoty. Postanowieniem z dnia 27 października 2011 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił apelację wniesioną przez A. K. (1) od postanowienia Sądu Rejonowego w Choszcznie z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie I Ns 283/09.

Pismem z dnia 05 marca 2012 r. pełnomocnik A. P. radca prawny T. K. zwrócił się do A. K. (1) o wskazanie numeru rachunku bankowego, na które należy przekazać kwotę wynikającą z postanowienia Sądu Rejonowego w Choszcznie z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie I Ns 283/09. W dniu 14 marca 2012 r. A. P. dokonała przelewu na rachunek bankowy A. K. (1) kwoty 95 992,15 zł. Kwota ta wpłynęła na rachunek bankowy powódki w dniu 15 marca 2012 r. Pismem z dnia 23 marca 2012 r. A. K. (1) wezwała A. P. do zapłaty kwoty stanowiącej równowartość skapitalizowanych odsetek od sumy 95 992,15 zł za okres od dnia 22 lutego 2011 r. do dnia 17 marca 2012 r. tj. kwoty 12 478,97 zł. Ponadto pismem z dnia 23 kwietnia 2012 r. pełnomocnik A. K. (1) adwokat D. N. wezwał A. P. do zapłaty kwoty 13 289,82 zł w terminie siedmiu dni od daty doręczenia pisma, nie później jednak niż do dnia 10 maja 2012 r., wskazując przy tym, że kwota ta stanowi skapitalizowane odsetki od sumy 95 992,15 zł liczone za okres od dnia 22 lutego 2011 r. do dnia 17 marca 2012 r. W odpowiedzi na przedmiotowe pismo, pismem z dnia 09 maja 2012 r. A. P. uznała roszczenie pełnomocnika powódki za bezzasadne.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo w większej części za uzasadnione, jako jego podstawę prawną wskazując przepis art. 481 k.c. Sąd Rejonowy przytoczył istniejący pogląd w orzecznictwie, zgodnie z którym brak w postanowieniu o zniesienie współwłasności orzeczenia o terminie dokonania spłaty i odsetkach oznacza, że terminy uiszczenia spłaty i prawomocności pokrywają się i od tej chwili zobowiązany pozostaje w opóźnieniu w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. ze skutkami określonymi przez ten przepis. Oznacza to, że za czas opóźnienia obowiązany jest uiszczać odsetki w wysokości ustawowo określonej. Jednocześnie wskazał, że ustawowe odsetki za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, którego termin był oznaczony, stają się wymagalne bez potrzeby uprzedniego wezwania dłużnika do zapłaty tych odsetek. Sąd Rejonowy zatem podkreślił, iż w sprawie pozwana A. P. zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Choszcznie z dnia 31 stycznia 2011 r. była zobowiązana do zapłaty na rzecz A. K. (1) kwoty 95 992,15 zł tytułem spłaty udziału w spadku po A. K. (2). Wprawdzie orzeczeniem tym Sąd nie określił terminu uiszczenia tej kwoty, jednak zdaniem Sądu Rejonowego należy uznać, że terminem tym jest dzień uprawomocnienia się ww. postanowienia tj. dzień 27 października 2012 r., albowiem z chwilą uprawomocnienia orzeczenia mamy nie tylko do czynienia z istniejącym zobowiązaniem, ale ze skonkretyzowanym świadczeniem. Tym samym - dalej wywodził Sąd Rejonowy - zgodnie z art. 481 k.p.c. w przypadku nie uiszczenia przez pozwaną przedmiotowej kwoty z upływem tego terminu, pozostała ona w opóźnieniu się ze spełnieniem swojego świadczenia pieniężnego. Opóźnienie to zakończyło się dopiero w dniu 15 marca 2012 r., po otrzymaniu przez powódkę od pozwanej kwoty 95 992,15 zł. W związku tym pozwana od dnia 28 października 2011 r. do dnia 14 marca 2012 r. była dłużniczką powódki w zakresie zapłaty powyższej kwoty i stąd też powódce należą się za czas opóźnienia ustawowe odsetki. Sąd Rejonowy zaznaczył, iż wbrew podniesionemu zarzutowi pozwanej, powódka nie miała obowiązku wezwania jej do zapłaty i wyznaczenia terminu, w którym spłata powinna nastąpić. Sąd podkreślił, iż powódka otrzymała od pozwanej kwotę 95 992,15 zł w dniu 15 marca 2012 r., tym samym odsetki ustawowe od powyższej kwoty powinny być naliczane od dnia 28 października 2011 r. do dnia 14 marca 2012 r., a nie jak wskazano w pozwie do dnia 15 marca 2012 r. O dalszych odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 482 § 1 k.c.

Orzeczenie o kosztach procesu Sąd Rejonowy oparł o treść art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 100 k.p.c. oraz § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. Na zasądzone od pozwanej na rzecz powódki koszty procesu złożyły się: wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 600 zł, opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz uiszczona opłata od pozwu w kwocie 240 zł.

Powyższe orzeczenie w całości zaskarżyła pozwana A. P., zarzucając nieuwzględnienie wszystkich dowodów, które zostały przez pozwaną wskazane w sprzeciwie od wydanego w sprawie nakazu zapłaty. Wniosła o uchylenie wyroku w całości; zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów postępowania wg norm przepisanych; zasądzenie od

powoda na rzecz pozwanej zwrotu kosztów podróży, wynikających z obecnego miejsca zamieszkania - poza granicami kraju;. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej rekompensaty wynagrodzenia, utraconego na skutek obecności na rozprawie.

W uzasadnieniu skarżąca podkreśliła, iż faktem istotnym dla sprawy i pominiętym przez Sąd Rejonowy w Myśliborzu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w C. jest to, iż powódka A. K. (1) skorzystała z przysługującego jej środka odwoławczego i złożyła wniosek o uzasadnienie wyroku do Sądu Okręgowego w Szczecinie, II Wydział Cywilny Odwoławczy, sygn. akt II Ca 864/11, który w dniu 27 października 2011 r. podtrzymał wyrok postanowienia Sądu Rejonowego w Choszcznie, Wydział I Cywilny z dnia 31 stycznia 2011 r. sygn. akt I Ns 283/09 orzekającego w sprawie o dział spadku po zmarłym A. K. (2). Wskutek złożenia przez powódkę wniosku o uzasadnienie wyroku błędnym jest wskazanie przez Sąd Rejonowy w Myśliborzu VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w C. w wyroku z dnia 5 sierpnia 2013 r., sygn. akt VI C 586/13, iż wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie, II Wydział Cywilny Odwoławczy w sprawie II Ca 864/11 stał się prawomocny w dniu 28 października 2011 r., gdyż zgodnie z art. 363 § 1 k.c. orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia. Ponadto apelująca zauważyła, iż ani wyrok Sądu Rejonowego w Choszcznie, Wydział I Cywilny z dnia 31 stycznia 2011 r., sygn. akt I Ns 283/09, ani również wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie, II Wydział Cywilny Odwoławczy z dnia 27 października 2012 r., sygn. akt II Ca 864/11 nie były opatrzone rygorem natychmiastowej wykonalności na zasadach opisanych w art. 333 k.c., tym samym uznanie ich za prawomocne w dniu ogłoszenia jest stwierdzeniem błędnym. Zdaniem apelującej wyrok można uznać za prawomocny dopiero w dniu 5 marca 2012 r. po otrzymaniu przez pozwaną potwierdzenia prawomocności postanowienia Sądu Rejonowego w Choszcznie, Wydział I Cywilny z dnia 31 stycznia 2011 r., sygn. akt I Ns 283/09, nadającego tytuł wykonawczy obu orzeczeniom. Okres pomiędzy 5 a 14 marca 2012 r. był okresem jaki powódka umyślnie wykorzystwała do opóźnienia spłaty przez pozwaną kwoty 95 992,15 zł wynikającej z postanowienia Sądu Rejonowego w Choszcznie, Wydział I Cywilny z dnia 31 stycznia 2011 r., sygn. akt I Ns 283/09.

Na rozprawie apelacyjnej powódka wniosła o oddalenie apelacji pozwanej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w całości bezzasadna.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia, które Sąd odwoławczy przyjmuje za własne. Ustalenia te Sąd I instancji poparł rzetelną analizą zebranych dowodów, a ocena tych dowodów dokonana przez Sąd odpowiada zasadom logiki i obejmuje wszystkie okoliczności sprawy. W oparciu o ustalenia poczynione przez Sąd pierwszoinstancyjny Sąd odwoławczy dokonał tożsamej oceny materiału sprawy, w szczególności w zakresie samej zasady jak i początku wymagalności roszczenia powódki A. W. uznając, iż zarzuty apelacji są chybione.

Zdaniem Sądu Okręgowego za prawidłowe uznać należy wywody Sądu Rejonowego, że skoro źródłem roszczenia powódki było postanowienie Sądu Rejonowego w Choszcznie z dnia 31 stycznia 2011 r. w sprawie I Ns 283/09, którym to Sąd w ramach działu spadku m.in. zobowiązał apelującą A. P. do spłaty powódki A. W. kwotą w wysokości 95 992,15 zł, przy czym nie określił terminu tejże spłaty – to obowiązek ten obciążał apelującą z momentem uprawomocnienia się tego postanowienia.

Powyższe zgodne jest z ugruntowanym już stanowiskiem Sądu Najwyższego, który chociażby w postanowieniu z dnia 22 marca 2002 r., sygn. akt I CKN 529/00 podkreślił, iż postanowienie sądu o zniesieniu współwłasności ma charakter konstytutywny. Oznacza to, że do zniesienia współwłasności orzeczonej takim postanowieniem dochodzi z chwilą jego uprawomocnienia się. Skutek tego postanowienia polegający na tym, że współwłaściciel, który w wyniku zniesienia współwłasności staje się właścicielem całej rzeczy lub jej części, następuje z chwilą uprawomocnienia się postanowienia. Współwłaściciela tego może zatem obciążać obowiązek zapłaty na rzecz innego współwłaściciela spłaty lub dopłaty nie wcześniej niż od tej chwili (art. 212 § 3 k.c.). Również w postanowieniu z dnia 24 marca 2004 r., sygn. akt I CK 448/03 Sąd Najwyższy podkreślił, iż brak w postanowieniu o zniesienie współwłasności orzeczenia o

terminie dokonania spłaty i odsetkach oznacza, że terminy uiszczenia spłaty i prawomocności pokrywają się i od tej chwili zobowiązany pozostaje w opóźnieniu w rozumieniu art. 481 § 1 k.c. ze skutkami określonymi przez ten przepis.

Określając moment uprawomocnienia się postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 31 stycznia 2011 r. należy wskazać, iż zgodnie z art. 363 § 1 k.p.c. orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego zwykły środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia.

Co istotne w wyniku wywiedzenia apelacji moment uprawomocnienia tegoż orzeczenia przesunął się do czasu wydania postanowienia przez Sąd Okręgowy, a to dnia 27 października 2011 r. kiedy to Sąd II instancji oddalił apelację A. K. (1) obecnie W..

Ważkie w kontekście zarzutów apelującej jest to, iż orzeczenia merytoryczne (wyroki czy postanowienia) wydawane przez sąd odwoławczy stają się prawomocne z chwilą ich ogłoszenia, nie zaś – jak to obowiązywało w poprzednim stanie prawnym – ewentualnie z chwilą wydania postanowienia przez Sąd Najwyższy. Co istotne od reformy kodeksu postępowania cywilnego w 1996 roku do nowelizacji ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98) postępowanie cywilne opierało się na trzech instancjach, a środkiem odwoławczym służącym w stosunku do orzeczeń wydanych w drugiej instancji i przenoszącym rozpoznanie sprawy do trzeciej instancji była kasacja. Nowelizacja z dnia 22 grudnia 2004 r. dotychczasową kasację zastąpiła nadzwyczajnym środkiem odwoławczym określonym mianem skargi kasacyjnej.

Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z dnia 21 stycznia 2005 r.) sprawy wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy toczą się od tego dnia według przepisów tej ustawy, z tym że do złożenia i rozpoznania kasacji od orzeczenia wydanego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, a także do odmowy przyjęcia jej do rozpoznania, stosuje się przepisy dotychczasowe. A contrario - do złożenia i rozpoznania kasacji (skargi kasacyjnej) od orzeczenia sądu drugiej instancji wydanego po wejściu w życie tej ustawy nowelizacyjnej, stosuje się przepisy w brzmieniu znówelizowanym, także w sprawie wszczętej przed wejściem w życie tej ustawy. W postanowieniu z dnia 30 sierpnia 2006 r., II CZ 52/06, Sąd Najwyższy wskazał, że w przypadku, gdy orzeczenie sądu drugiej instancji zostało wydane po dniu 5 lutego 2005 r. to - bez względu na datę wszczęcia sprawy - do złożenia skargi kasacyjnej ma zastosowanie art. 398² § 1 k.p.c. zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 3 in princ ustawy z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego.

Nadzwyczajny charakter tego środka zaskarżenia wyraża się w tym, że skarga kasacyjna służy od orzeczeń prawomocnych, tym samym nie wywołuje charakterystycznego dla środków odwoławczych (zwykłych) skutku suspensywnego w postaci wstrzymania uprawomocnienia się zaskarżonego danym środkiem orzeczenia. Efektem tak gruntownej zmiany systemu środków odwoławczych jest oparcie postępowania cywilnego na dwuinstancyjności, a zatem w aktualnie obowiązującym stanie prawnym prawomocność następuje z chwilą wydania orzeczenia przez sąd II instancji, bez względu na to czy strona wywiodła czy też nie przysługującą skargę kasacyjną.

Momentu prawomocności wynikającego z ogłoszenia merytorycznego rozstrzygnięcia sądu II instancji w żadnej mierze nie przesunęła, czy dopiero inicjuje postanowienie o stwierdzeniu prawomocności. Również złożenie wniosku o uzasadnienie wyroku sądu II instancji nie wstrzymuje prawomocności takiego orzeczenia.

W tych okolicznościach, wbrew wywodom apelującej, od dnia wydania postanowienia przez Sądu Okręgowy w Szczecinie w sprawie II Ca 864/11 tj. od dnia 27 października 2011 r. wymagalnym stawał się obowiązek spłaty powódki, a nałożony postanowieniem Sądu Rejonowego w Choszcznie w sprawie I Ns 283/09. Natomiast od następnego dnia tj. 28 października 2011 r. pozwaną słusznie uznać należało za popadającą w opóźnienie, co zasadnie po myśli art. 481 § 1 k.c. dawało uprawnienie do dochodzenia odsetek. Zgodnie bowiem z jego treścią jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Skoro pozwana dokonała spłaty w dniu 15 marca 2012 r., nie zaś 27 października 2011 r. to prawidłowo Sąd Rejonowy przyjął, iż powódce za czas opóźnienia należą się odsetki ustawowe.

Mając na uwadze powyższe na mocy art. 385 k.p.c. nałożył orzec jak w pkt II sentencji.

Sąd Okręgowy na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. dokonał sprostowania nazwiska powódki w wyroku Sądu Rejonowego albowiem z przedłożonych przez nią dokumentów (dowód osobisty) wynika, iż obecnie nosi nazwisko (...). Rozstrzygnięcie zawarto w pkt I wyroku.